

Buorre diehtit ČOALLEBORRASA SEVLEMIS

Sevlema vehkiin čoalleborrasa vigget fuomášit dávdamearkkahis árramuttus. Sevlema ulbmilin lea geahpedit jápmimiid čoalleborrasa geažil.



Suomen Syöpärekisteri



ČOALLE-
BORRASA
SEVLEN

Čoalleboras lea oktasašnamahus gassa- ja bahtačoale borrašiid. Dušše ovdaráksáboras ja čižžeboras leat čoalleborrašiid dábálabbot borasdávddat Suomas.

ČOALLEBORRASA ŠADDAN

Čoalleboras šaddá, go čoali šliiveasi seallat muhttašuvvet bahásláganin ja lassánišgohtet hálddaškeahhtá. Eanaš oassi čoalleborrašiin ovdána čoali šliiveasi buorrelágan culceiin nuppiin sániin polyhpain, mat gohčoduvvojit maiddá ade-

noman. Šattolmasat šaddet bahásláganin dávjá fuomáškeahhtá, dasgo polyhpat eai dávjá dagat makkárgé dávdamearkkaid.

RISKADAHKKIT

Čoalleborrasa riskadahkkiin dárkkuhuvvojit dat ovttaskas dahkkit, mat lasihit vejolašvuoda buohcát gažaldatvuloš dávdii. Buot čoalleborrasa dagaheaddjiid eai dovdda dárkilit, muhto sihke birasdahkkiin ja genain čuovvu dahkkis lea váikkuhus šattolmasa šaddamii.



Čoalleborrasa jáhkkimis geahpedit valjis biebmofiibera oažžun sihke šattuid ja heđemiid borran ja fysalaš aktiivvalašvuoha.

Buohccáma jáhkkimis lasihit:

- Ahki (gávccis logi buohccán olmos leat badjel 60-jahkásačča)
- Lihkatmeahttunvuoha
- Duhpáhastin
- Prosesserejuvvon ja rukses birggu valjis sisttisoalli borramušat
- Valjis alkohola geavaheapmi
- Liigedeaddu
- Lagašfulkkiid čoalleboras

DÁVDAMEARKKAT

Čoalleborrasa dávdamearkkat váilot álggos dávjá ollásit dahje dat leat eahpemearálaččat. Diippalaš dávdamearkkat leat čoali iešguđetlágan doaibmama nuppástusat, dego čoavjebákčasat, obbon, molsašuddi lužas, baikinváttisvuodát sihke varranaga baika. Maiddá njivlás ja vátna earánat dahje čoavji bohtanaddan ja krámppat sáhttet dihttot. Muhtumin anemii ja viesasvuoha dahje deattu čilgekeahtes geahppáneapmi sáhttet čujuhit čoalleborraši.

Dasgo čoalleborraši laktáseaddji dávdamearkkat albanit vehážiid miel ja seammalágan čoavje-

váivvit leat sáhtán dihttot jagiid áigge ovdalge, de daid ii dávjá fuomáš doallat duodalažžan. Mángii olbmot sáhttet atnit dávdamearkkaid maiddá heahpatlažžan. Dán geažil dutkamušaide ohcaleapmi dávjá maŋŋona.

Jos dávdamearka joatkašuvvá almmá čielga siva haga, de váldde oktavuoda doaktáriin. Doaimma ná, vaikke livččet aiddo oassálastán dahje livččet farggabáliid oassálastimin sevlēmii. Dávjá dávdamearkkaide gávdno dutkamušain eará siva go boras.

ČOALLEBORRASA SEVLEN

Čoalleborrasa sevlema ulbmilin lea fuobmát čoalleborrasa árramuttus, goas dat lea jáhkkimis buori deamis. Sevlema ulbmilin lea geahpedit jápmimiid čoalleborrasa geažil.

Čoallešattolmas sáhtta álggus binná vardit, mii ii oidno báljes čalmmiiguin geahččamiin. Sevlen-teastta vehkiin dákkár čiehkádeaddji vara sáhtta fuobmát baikkas. Ná dávdá sáhtta gávdnat árra muttus ja dikšut ovdal go boras beassá ovdánit guhkás.

SEVLENTEASTA

Čoalleborrasa sevlemis geavahuvvon teastta namma lea FIT. Dat lea immunokemijalaš teasta, mainna ohccojuvvo čiegu varra baikkas.

Olbmot, geat bovdejuvvojit sevlemii, ožžot poastta mielde bovdeama, čájánasváldinbiergasa ja dárkilis rávvagiid čájánasa váldima várás. Sevlenčájánas

SEVLENTEASTTA BOAÐUS

Sevlen-teastta boađus sáddejuvvo sevlemii oassálastán olbmui poastta bokte sullii mánotbaji siste čájánasa máhcaheamis. Boađus sáhtta leat negatiivvalaš dahje positiivvalaš. Negatiivvalaš nuppiin sániin normála boađus dárkkuha, ahte čájánasas ii fuomášuvvon varra. Positiivvalaš boađus dárkkuha dan, ahte sevlenčájánasas gávdnu varra.

Badjel okcásis logi olbmos boađus lea normála.

Bohtosa geažil ii leat dárbu dárkilut dutkamušaide.

Čuovvovaš bovdehus sevlemii bohtá guovtte jagi

Čoalleborrasa sevlema čuožáhatjoavku leat 56–74-jahkásaččat, dasgo čoalleboras lea dávjá dán ahkejoavkkus. Sevlenbovdehus sáddejuvvo guovtte jagi gaskkaid. Sevlema galgá dahkat ođđasit stáhpu mielde, dasgo okta teasta muitala dušše dan háváš dili. Sevlen lea ruovttugieldda dearvvasvuodafuolahusa oassi.

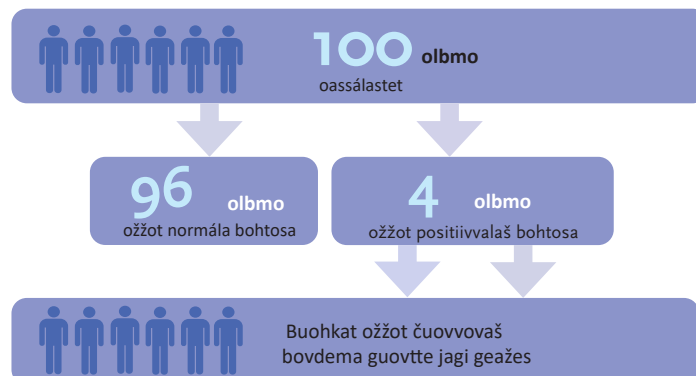


Sevlen-teasta lea nuvttá.

váldojuvvo ruovttus njohtamiin teastasákki iežat baikkas. Čájánas postejuvvo dutkama vuollai sevlen-guovddáži pakeahta fárus boahhti kartonņakonfeluhtas, man poastamáksu lea gárvvisin máksojuvvon. Sevlen-guovddáš dutká čájánasa laboratorias.

geažes 74-jagi rádjai. Jos goittotge leat fuomášeamis joatkašuvvi čoali doaibmama dávdamearkkat, de galgá álo váldit oktavuoda doaktáriin.

Sullii njealje oassálasti čuođis oážžu positiivvalaš bohtosa. Dat ii vealtameahttumit leat mearka borasis muhto siva čielggadeami várás dárbbášuvvon dárkilut dutkan. Seamma reivves positiivvalaš bohtosiin lea ráva oktavuoda váldimis ruovttugieldda sevlen-dikšu lusa. Sevlen-dikšuin šihttojuvvo joatkkadutkamušas.



KOLONOSKOPIA

Jos sevlenčájánasas gávdno varra, de dahkkojuvvo dávjjimusat gassačoali geahččan nuppiin sániin kolonoskopia. Kolonoskopias geavahuvvo soddjilis geahččanbierrgas. Dan oktavuodas sáhtta váldit iskкусbihtáid ja váldit eret borasvára dagaheaddji šliiveassenuppástusaid nuppiin sániin polyhpaid. Kolonoskopia eaktun lea čoali gurren ovddalgihtii. Dutkamušbáiki addá dárkilis ráhkkananrávvgiid. Kolonoskopia bistá sullii diibmobeale ja dan

maŋŋá beassá ruoktot.

Kolonoskopiadutkamuš sáhtta orrut unohas. Dálkkasdieđalaš doaibmabidjun kolonoskopiai laktásit maiddái hehttehusat, dego vardima vejolašvuohta. Dákkár dáhpáhusat leat liikkáge hui hárvenačča. Duođalaš hehttehusat dihttojit sullii ovcci olbmos duháhis.

Čoalleborrassa sevlema ávkkít ja hehttehusat

Eará sevlemiid láchkai čoalleborrassa sevlemiin leat ávkkíid lassín maiddái hehttehusat.

Ávkkít

- Sevlen geahpeda jápmimiid čoalleborrassa geažil.
- Sevlemis fuomášuvvo boras árat muttus go almmá sevlema haga, goas divššut leat dávjá geahppasabbo.
- Sevlen sáhtta buktit ovdan borrassa álgomuttu, man eret jávkademiin sáhtta eastit čoalleborrassa.
- Sevlesteasta dahkkojuvvo ieš ruovttus. Áiggi beassá mearridit friija.

Hehttehusat

- Sevlemis eai gávdno buot borrasat.
- Normála sevlenboadus ii álo dáhkit, ahte boras ii sáhtášii maŋŋá álgit. Nuppástusat sáhttet dáhpáhuvvat maiddái sevlengerddiid gaskkas.
- Sevlemis gávdnojit maiddái polyhpat, mat eai hehttešii goassige.
- Eanaš oassi positiivalaš bohtosiin šaddet eará sivas go borrasis. Joatkkadutkamuša ja dan bohtosiid vuordin sáhtta orrut lossat.

DIHTETGO?

Sevlemiin sáhtta fuomášit maiddái polyhpaid, mat eai leat borrasat, muhto main oassi sáhtta ovdánit borasin. Polyhpaid sáhtta jávkadit eret, dalle dain ii šatta boras. Dán láchkai sevlemiin sáhtta maiddái eastadit borrasa.

DIHTETGO?

Čoallesevlesteasta FIT fuomáša dušše vara, eaige buot polyhpat ja borrasat vardde oppa áiggi. Dán geažil lea deatalaš dahkat teastta ođđasit juohke nuppi jagi, ja váldit oktavuoda doaktáriin, jos fuomášat dávdamearkkaid.

Árrat fuomášeapmi gánnáha – čoalleborrassa sevlen dárbbášuvvo!